

Jednostki samorządu terytorialnego mogą być organem tworzącym podmiot leczniczy lub być właścicielem spółki kapitałowej prowadzącej działalność leczniczą (podmiot leczniczy będący przedsiębiorcą).

Artykuł 2 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej zawiera definicję „podmiotu tworzącego”. Jest nim „ podmiot albo organ, który utworzył podmiot leczniczy w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej albo jednostki budżetowej.”

Podmiotem takim są jednostki samorządu terytorialnego, tak jak również Skarb Państwa (reprezentowany przez ministra, centralny organ administracji rządowej albo wojewodę) i uczelnia medyczna (ale w ograniczonym wymiarze, bowiem nie może ona być organem tworzącym dla podmiotów leczniczych działających w formie jednostki budżetowej).

Gminy, powiaty i województwa mogą być także właścicielem spółki kapitałowej wykonującej działalność leczniczą.

Do spółki tej nie stosuje się przepisów o gospodarce komunalnej.

Podmioty reprezentujące jednostki samorządu terytorialnego mogą także przystępować do spółki kapitałowej wykonującej działalność leczniczą. Nie ma w tym przypadku ograniczeń co do struktury właścicielskiej spółki, do której przystępuje jednostka samorządu (odmienne regulacje ustawodawca zawarł dla uczelni medycznych, które prowadzić mogą podmiot leczniczy w formie spółki kapitałowej, tylko wówczas gdy wartość nominalna udziałów albo akcji należących łącznie do uczelni medycznych nie stanowi mniej niż 51% kapitału zakładowego, a pozostałe udziały albo akcje w tych spółkach posiadają wyłącznie: Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego, jednoosobowe spółki Skarbu Państwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa).

Podkreślenia wymaga, że podmiotem tworzącym można być wyłącznie w stosunku do SPZOZ lub jednostki budżetowej. Tak więc sformułowanie: jednostka samorządu terytorialnego utworzyła spółkę która prowadzi działalność leczniczą jest jedynie uproszczeniem językowym i nie ma wymiaru prawnego.

Reasumując. Po 1 lipca 2011r. jednostki samorządu terytorialnego mogą korzystać z trzech form organizacyjno – prawnych dla wykonywania działalności leczniczej:

- spółki kapitałowej,
- jednostki budżetowej,
- SPZOZ.

Należy domniemywać, że z tego katalogu gminy, powiaty i województwa nie będą korzystać w pełni. Mało prawdopodobne wydaje się bowiem aby samorzady decydowały się na tworzenie i prowadzenie podmiotów leczniczych w formie jednostek budżetowych. Podstawową barierą będzie przede wszystkim konieczność zagwarantowania z budżetu samorządowego wszystkich wydatków takiego podmiotu, ale i także nie posiadanie przez niego osobowości prawnej czy też użytkowanie majątku wyłącznie oddanego w zarząd.